

АПВУ

АСОЦІАЦІЯ
ПРИВАТНИХ ВИКОНАВЦІВ
УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ з оподаткування та бухгалтерського обліку у діяльності приватних виконавців

АПВУ
АСОЦІАЦІЯ
ПРИВАТНИХ ВИКОНАВЦІВ
УКРАЇНИ

PRAVO-JUSTICE

**EXPERTISE
FRANCE**
GROUPE AFD

РЕКОМЕНДАЦІЇ

з оподаткування та бухгалтерського обліку у діяльності приватних виконавців

Публікація підготовлена за фінансової підтримки Європейського Союзу.
Вміст є виключною відповідальністю авторів матеріалів і не обов'язково відображає
позицію Європейського Союзу

Зміст

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ПОДАТКОВИЙ СТАТУС ПРИВАТНИХ ВИКОНАВЦІВ	4
1.1. Нормативно-правове регулювання діяльності приватного виконавця	4
1.2. Податковий статус та реєстрація приватних виконавців	6
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИВАТНИХ ВИКОНАВЦІВ	10
2.1. Організація бухгалтерського обліку в офісі приватного виконавця	10
2.2. Облік доходів приватного виконавця	11
2.3. Облік витрат приватного виконавця	12
2.4. Оподаткування діяльності приватного виконавця	17
2.5. Податкова звітність та взаємодія з контролюючими органами	19
РОЗДІЛ 3. ТИПОВІ ПОМИЛКИ, РИЗИКИ ТА ПРАКТИЧНІ КЕЙСИ З ДІЯЛЬНОСТІ ПРИВАТНИХ ВИКОНАВЦІВ	23

РОЗДІЛ 1. Загальні положення та податковий статус приватних виконавців

1.1. Нормативно-правове регулювання діяльності приватного виконавця

Інститут приватного виконавства в Україні запроваджено у 2017 році, однак питання організації бухгалтерського обліку та оподаткування їх діяльності висвітлено в консультаціях податкових органів і в спеціалізованих виданнях недостатньо. При цьому виникають питання щодо складу витрат приватного виконавця, які беруть участь у формуванні об'єкта оподаткування податками та зборами.

Ці рекомендації підготовлені в порядку надання професійної консультації з питань оподаткування та обліку.

Об'єктом аналізу є діяльність приватного виконавця як суб'єкта незалежної професійної діяльності.

Основними законодавчими актами, що регламентують діяльність приватних виконавців, є:

Конституція України

Закріплює:

- принцип верховенства права (ст. 8),
- обов'язковість судових рішень (ст. 129-1),
- гарантії захисту права власності (ст. 41),
- право на судовий захист (ст. 55).

Обов'язковість виконання судових рішень є конституційною основою існування інституту примусового виконання, у тому числі приватними виконавцями.

Спеціальні закони

Закон України «Про виконавче провадження»

Це основний законодавчий акт, що регулює:

- порядок відкриття виконавчого провадження;
- права та обов'язки сторін;
- заходи примусового виконання;
- строки виконання;
- підстави завершення або закриття провадження.

Закон визначає:

- перелік виконавчих документів;
- процедуру арешту майна та коштів;
- порядок звернення стягнення;
- особливості виконання різних категорій рішень.

Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»

Цей закон безпосередньо регулює статус приватних виконавців.

Визначає:

- правовий статус приватного виконавця;
- вимоги до особи (громадянство, освіта, стаж, іспит);
- порядок отримання посвідчення;
- дисциплінарну відповідальність;
- гарантії діяльності;
- страхування цивільно-правової відповідальності;
- діяльність органів самоврядування приватних виконавців.

Підзаконні нормативні акти

Приймаються Кабінетом Міністрів України та Міністерством юстиції.

Ключову роль відіграє:

Міністерство юстиції України

Затверджує:

- Порядок допуску до професії;
- Положення про Дисциплінарну комісію приватних виконавців;
- Порядок здійснення перевірок;
- Форми процесуальних документів;
- Порядок ведення Єдиного реєстру приватних виконавців.

Також діють:

- інструкції з організації примусового виконання;
- правила ведення діловодства;
- порядок електронної взаємодії через АСВП.

Процесуальні кодекси

Норми щодо виконання судових рішень містяться у:

- Цивільному процесуальному кодексу України;
- Кодексу адміністративного судочинства України.

Вони регулюють:

- видачу виконавчих листів;
- відстрочку/розстрочку виконання;
- оскарження дій виконавця;
- заміну сторони у виконавчому провадженні.

Міжнародні стандарти

Україна враховує:

- практику *Європейського суду з прав людини*;
- положення *Ради Європи*.

Практика ЄСПЛ наголошує, що невиконання судових рішень є порушенням права на справедливий суд (ст. 6 Конвенції).

Професійне самоврядування

Діє: Асоціація приватних виконавців України

Вона забезпечує:

- професійні стандарти;
- контроль етики;
- підвищення кваліфікації;
- дисциплінарне провадження.

Види відповідальності приватного виконавця

1. Дисциплінарна
2. Цивільно-правова (відшкодування шкоди)
3. Адміністративна
4. Кримінальна

Обмеження повноважень приватних виконавців

Приватні виконавці не мають права виконувати:

- рішення щодо відібрання та повернення дітей;
- рішення адміністративних судів проти державних органів (у визначених законом випадках);
- рішення, де боржником є держава або державні органи (з певними винятками).

Висновок

Нормативно-правове регулювання діяльності приватних виконавців є комплексним і включає:

- конституційні норми,
- спеціальні закони,
- процесуальне законодавство,
- підзаконні акти Мін'юсту,
- міжнародні стандарти.

1.2. Податковий статус та реєстрація приватних виконавців

Згідно із ч. 1 ст. 16 Закону № 1403 приватним виконавцем може бути громадянин України, уповноважений державою здійснювати діяльність із примусового виконання рішень у порядку, установленому законом.

Частиною 3 статті 18 Закону № 1403 передбачено, що приватний виконавець під час провадження своєї діяльності не може займатися іншою оплачуваною (крім викладацької, наукової і творчої діяльності, діяльності арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора), інструкторської та суд-

дівської практики із спорту та роботи в органах Асоціації приватних виконавців України) або підприємницькою діяльністю.

На підставі аналізу наведених вище нормативних документів організаційні питання щодо початку провадження діяльності приватних виконавців полягають у наступному:

- приватний виконавець, якого внесено до Єдиного реєстру приватних виконавців України та який має розпочати свою діяльність, зобов'язаний замовити виготовлення печатки (п. 1 розд. VII Порядку № 3053/5);
- доступ до Автоматизованої системи виконавчого провадження та інших єдиних і державних реєстрів, необхідних для здійснення діяльності приватного виконавця, надають особі після внесення інформації про неї до Єдиного реєстру приватних виконавців України за умови здобуття нею теоретичних знань і практичних умінь для роботи із Системою та Реєстрами (п. 1 розд. VIII Порядку № 3053/5);
- про початок діяльності приватний виконавець повідомляє Міністерство юстиції України (ч. 1 ст. 22 Закону № 1403);
- приватний виконавець має право розпочати провадження діяльності з дня внесення інформації про нього до Єдиного реєстру приватних виконавців України (ч. 3 ст. 22 Закону № 1403).

Отже, приватний виконавець є фізичною особою, яка здійснює незалежну професійну діяльність, але не є суб'єктом підприємницької діяльності (не є ФОП).

Відповідно до ст. 178 Податкового кодексу України приватний виконавець є самозайнятою особою, яка провадить незалежну професійну діяльність.

Визначення самозайнятої особи наведено у підпункті 14.1.226 пункту 14.1 статті 14 Податкового кодексу України:

«самозайнята особа — платник податку, який є фізичною особою — підприємцем або провадить незалежну професійну діяльність за умови, що така особа не є працівником в межах такої підприємницької чи незалежної професійної діяльності.

Незалежна професійна діяльність — участь фізичної особи у науковій, літературній, артистичній, художній, освітній або викладацькій діяльності, діяльність лікарів, приватних нотаріусів, приватних виконавців, адвокатів, арбітражних керуючих (розпорядників майна, керуючих санацією, ліквідаторів), аудиторів, бухгалтерів, оцінювачів, інженерів чи архітекторів, особи, зайнятої релігійною (місіонерською) діяльністю, іншою подібною діяльністю за умови, що така особа не є працівником або фізичною особою — підприємцем (за винятком випадку, передбаченого пунктом 65.9 статті 65 цього Кодексу) та використовує найману працю не більш як чотирьох фізичних осіб».

Як видно з наведеного вище визначення до самозайнятих осіб, податкове законодавство висуває такі умови:

- самозайнята особа не є працівником у межах такої підприємницької чи незалежної діяльності;
- використовує найману працю не більше чотирьох фізичних осіб.

Приватні виконавці мають право перебувати лише на загальній системі оподаткування, що передбачає сплату податку на доходи фізичних осіб, військового збору та єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, які обчислюються від оподаткованого доходу.

Правильність обчислення належних до сплати податків та зборів залежить від правильності визначення доходів і витрат приватного виконавця, які впливають на розмір оподаткованого доходу.

Що стосується формування доходів приватного виконавця, то тут суттєвих проблем не виникає, оскільки у законодавстві чітко прописано, що доходами приватного виконавця є отримана винагорода. Зі складом витрат приватного виконавця все не так однозначно.

Базою для нарахування зазначених вище податків і зборів є чистий оподаткований дохід, що визначається різницею між отриманим доходом і документально підтвердженими витратами. З цього випливає важливість питання щодо переліку витрат, які приватний виконавець може включити для обчислення бази оподаткування. Тому далі ми детально розглянемо питання формування витрат приватного виконавця.

Перед початком своєї діяльності приватний виконавець зобов'язаний зареєструватися в податкових органах згідно з Порядком № 1588.

ДПС веде Реєстр самозайнятих осіб, який є складовою частиною Державного реєстру фізичних осіб — платників податків (ст. 65 ПКУ, п. 1.5 Порядку № 1588). Перереєстрація, постановка на облік, зняття з обліку, внесення змін щодо самозайнятої особи, а також вчинення інших дій здійснюється за правилами, які передбачені в Порядку № 1588.

Взяття на облік самозайнятих осіб здійснюється за місцем постійного проживання такої особи у такому ж порядку, як і ФОП (п. 6.7 Порядку № 1588).

Отже, для реєстрації приватного виконавця у ДПС потрібно:

1. У строк до 10 календарних днів після державної реєстрації незалежної професійної діяльності (дати внесення інформації про нього до Єдиного реєстру приватних виконавців України згідно із ч. 3 ст. 22 Закону № 1403) й отримання посвідчення про право на здійснення діяльності приватного виконавця подати особисто, через представника, або надіслати поштою рекомендованим листом з описом вкладення до органу ДПС за місцем реєстрації:
 - заяву за формою № 5-ОПП, наведену у Додатку 8 до Порядку № 1588;
 - копію документа, що підтверджує право фізособи на провадження незалежною професійною діяльністю (пп. «1» п. 6.7 Порядку № 1588).

При подачі документів особисто пред'являються оригінали зазначених документів та паспорт.

Якщо вирішили подати документи для взяття на облік через поштове відділення рекомендованим листом з описом вкладення, то копії документів повинні бути засвідчені нотаріально або органом, який здійснив реєстрацію незалежної професійної діяльності.

Подати заяву за формою № 5-ОПП можна в електронній формі через Електронний кабінет платників податків.

У день отримання заяви за формою № 5-ОПП фізособу, яка здійснює незалежну професійну діяльність, беруть на облік в податковому органі. Довідку про взяття на облік за формою № 34-ОПП надсилають платнику наступного робочого дня з дня взяття на облік. За згодою платника не пізніше наступного робочого дня після взяття його на облік таку довідку можуть видати у податковому органі.

2. Впродовж 10 робочих днів з дня взяття на облік слід подати до податкової за основним місцем обліку повідомлення про об'єкти оподаткування або об'єкти, пов'язані з оподаткуванням, тобто про місце, де буде проводитися діяльність за формою № 20-ОПП, наведеною у Додатку 10 до Порядку № 1588 (в електронному кабінеті платника — ідентифікатор форми F1312006).

Якщо робоче місце фізособи, яка здійснює незалежну професійну діяльність, знаходиться на території іншої адміністративно-територіальної одиниці, ніж місце постійного проживання, то необхідно проставити позначку у графі 11 розділу 3 форми 20-ОПП для взяття на облік за неосновним місцем обліку в органі ДПС за місцезнаходженням робочого місця.

Протягом 10 календарних днів з моменту державної реєстрації та отримання документа, що підтверджує право фізособи на ведення незалежної професійної діяльності, необхідно подати до податкової служби заяву про взяття на облік платника єдиного внеску за формою № 1-ЄСВ (Додаток 1 до Порядку обліку платників єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, який затверджений наказом Мінфіну від 24.11.2014 № 1162). Наступного робочого дня після отримання заяви ДПС має надіслати або вручити повідомлення про взяття на облік за формою № 2-ЄСВ (Додатком 3 до Порядку № 1162).

РОЗДІЛ 2. Організація бухгалтерського обліку та оподаткування діяльності приватних виконавців

2.1. Організація бухгалтерського обліку в офісі приватного виконавця

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 року № 996-XIV, обов'язок ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності покладається на юридичних осіб.

Оскільки приватний виконавець:

- не є юридичною особою та відповідно до ст. 2 Закону № 996-XIV:
 - не веде бухгалтерський облік у розумінні Закону № 996-XIV;
 - не складає фінансову звітність;
 - не застосовує національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку.

Водночас приватний виконавець зобов'язаний вести податковий облік доходів і витрат відповідно до вимог ПКУ.

Згідно з наказом Мінфіну № 261 приватні виконавці зобов'язані вести Типову форму обліку доходів і витрат.

Облік доходів і витрат ведеться в паперовому та/або електронному вигляді, у тому числі засобами електронного кабінету у порядку, встановленому законодавством.

У разі ведення обліку у паперовому вигляді самозайнята особа зобов'язана виконувати записи розбірливо чорнилом темного кольору або кульковою ручкою. Внесення виправлень здійснюється шляхом створення нового запису, який за-свідчується підписом самозайнятої особи.

У разі ведення обліку в електронному вигляді самозайнята особа зобов'язана вести таку форму у форматі Excel, крім випадку ведення обліку доходів і витрат в електронній формі засобами електронного кабінету.

У разі ведення обліку засобами електронного кабінету самозайнята особа зобов'язана отримати кваліфікований сертифікат відкритого ключа, сформований кваліфікованим надавачем електронних довірчих послуг, включених до системи подання податкових документів в електронному вигляді. Після отримання самозайнятою особою кваліфікованого сертифіката відкритого ключа така особа здійснює операції з ведення обліку доходів і витрат відповідно до Кодексу безкоштовно.

Типова форма зберігається у самозайнятої особи протягом трьох років після закінчення звітного періоду, у якому здійснено останній запис.

Дані обліку доходів і витрат заповнюються з наростаючим підсумком у гривнях з копійками та використовуються для заповнення річної податкової декларації про майновий стан і доходи.

У разі ведення обліку доходів і витрат в електронному вигляді самозайнята особа зобов'язана на вимогу контролюючого органу надати засвідчену належним чином копію такого обліку в паперовому вигляді у порядку, встановленому податковим законодавством.

2.2. Облік доходів приватного виконавця

До складу доходу приватного виконавця включаються:

- **основна винагорода приватного виконавця** (залежно від виконавчих дій):
 - у розмірі 10 відсотків суми, що підлягає стягненню, або вартості майна, що підлягає передачі за виконавчим документом;
 - у розмірі фіксованої суми у разі виконання виконавчого документа немайнового характеру, за яким боржником є фізична особа, становить чотири розміри прожиткового мінімуму для працездатних осіб, установленого на 1 січня календарного року, а в разі виконання виконавчого документа немайнового характеру, за яким боржником є юридична особа, — вісім розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, установленого на 1 січня календарного року;
- **додаткове авансування витрат та додаткова винагорода** (якщо передбачена договором).

Не включаються до доходу:

- кошти, що надходять на депозитний рахунок виконавця та підлягають перерахуванню стягувачу;
- суми виконавчого збору, які не є власним доходом виконавця.

Застосовується касовий метод — дохід визнається за датою фактичного надходження коштів.

Документальне підтвердження доходу

Дохід визначається на підставі:

- банківських виписок;
- постанов про стягнення основної/додаткової винагороди;
- платіжних документів.

У приватного виконавця має бути відкрито окремі банківські рахунки для:

1. Обліку депозитних сум і зарахування стягнутих з боржників коштів у національній та іноземній валютах та їх виплати стягувачам;
2. Зарахування коштів виконавчого провадження;
3. Зарахування винагороди.

Для приватного виконавця депозитні та транзитні кошти — це чужі гроші, які не є його доходом, а отже, вимагають суворого відокремлення від власних коштів.

Нижче наведемо перелік основних нормативних актів, якими слід керуватися у питанні повноти та своєчасності визначення доходів:

1. Профільне законодавство

- Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів». Визначено види винагороди (ст. 31) та вимоги щодо відкриття окремих рахунків (ст. 32).
- Закон України «Про виконавче провадження» (ст. ст. 44, 45). Вимоги щодо відкриття окремих рахунків. Чітко вказано на те, що депозитні суми та кошти виконавчого провадження не є доходом приватного виконавця. Регламентує черговість та строки виплати стягнутих сум.
- Порядок виплати винагород державним виконавцям та їх розміри і розмір основної винагороди приватного виконавця.
- Інструкція з примусового виконання рішень (наказ МЮ № 512/5) (розділ VII). Тут детально розписано механізм зарахування та перерахування коштів.

2. Банківське та розрахункове регулювання

- Постанова Правління НБУ № 162 від 29.07.2022 року. «Про затвердження Інструкції про порядок відкриття та закриття рахунків користувачам надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків». Приватний виконавець відкриває поточний та спеціальні рахунки.
- Постанова Правління НБУ № 163 від 29.07.2022 року «Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті».

При визначенні сум одержаних доходів рекомендуємо звертати увагу на таке:

- 1. Роздільність рахунків:** слідкуйте за тим, щоб не змішувались кошти на депозитних рахунках (для стягнутих сум) та рахунках для основної винагороди/витрат. Це найпоширеніша помилка.
- 2. Строки:** згідно із законом, кошти мають бути перераховані у разі наявності відомостей від стягувача про шляхи отримання ним коштів стягувачу — фізичній особі — не пізніше наступного робочого дня з дня надходження таких коштів, стягувачу — юридичній особі — не пізніше ніж протягом трьох робочих днів від дня їх надходження на відповідний рахунок.
- 3. Ідентифікація платежів:** у платіжних документах обов'язково має бути посилення на номер виконавчого провадження.

В Книзі обліку депозитних сум фіксуються всі надходження та всі виплати. Цей документ дозволяє в будь-який момент звірити фактичний залишок на банківському рахунку з сумою, яка «зависла» по конкретних провадженнях. Цей облік приватні виконавці переважно ведуть в електронному вигляді через Автоматизовану систему виконавчого провадження (АСВП), дані реєстру мають відповідати банківським випискам «копійка в копійку».

2.3. Облік витрат приватного виконавця

ПКУ не передбачено будь-якого переліку витрат для фізичних осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність.

В абз. 3 п. 178.3 ст. 178 ПКУ зазначено: «Для приватних виконавців оподатковуваним доходом вважається сукупний чистий дохід, тобто різниця між доходом, що складається із сум винагороди, отриманої відповідно до Закону України «Про ор-

гани та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», і документально підтвердженими витратами, необхідними для провадження незалежної професійної діяльності».

Згідно із загальною концепцією абз. 1 п. 178.3 ст. 178 ПКУ, до витрат можуть включатися лише ті, що:

- безпосередньо пов'язані з професійною діяльністю;
- документально підтверджені (первинні документи, договори, платіжні документи).

Враховуючи профільне законодавство, можна додати ще одну вимогу до витрат приватних виконавців:

- економічне обґрунтування.

Оскільки податкове законодавство не наводить чіткий перелік витрат приватних виконавців, які можна включати до витрат при здійсненні незалежної професійної діяльності, то з метою обґрунтування таких витрат слід звернутися до законодавства, яке регулює діяльність приватних виконавців.

Податкові органи у своїх консультаціях посилаються на ці нормативні документи.

Так, наприклад, у консультації, яка розміщена на офіційному сайті ДПС на Загальнодоступному інформаційно-довідковому ресурсі (ЗІР, категорія 105), податковий орган приходять до такого висновку: «при визначенні сукупного доходу до витрат фізичної особи, яка здійснює незалежну діяльність приватних виконавців, можуть бути віднесені документально підтверджені витрати, які пов'язані з організацією такої діяльності та обумовлені вимогами Законів № 1403, № 1404 та Наказу № 2830/5».

Ми проаналізували вказані вище профільні нормативні документи та в таблиці нижче наводимо перелік витрат, які пов'язані з організацією професійної діяльності приватних виконавців та відповідно до вимог Законів № 1403, 1404 та Наказу Мініюсту № 2830/5 можуть бути віднесені до витрат при визначенні сукупного доходу:

Стаття витрат	Правове обґрунтування (зв'язок з діяльністю приватного виконавця)
Оренда приміщення для здійснення професійної діяльності	ст. ст. 22, 23, 26 Закону № 1403
Витрати на комунальні послуги	ч. 2 ст. 26 Закону № 1403
Прибирання офісного приміщення	ч. 2 ст. 26 Закону № 1403
Інформаційна вивіска	ст. 26 Закону № 1403
Вогнестійкий сейф	ч. 2 ст. 26 Закону № 1403
Металеві шафи	ч. 2 ст. 26 Закону № 1403
Поточний ремонт офісного приміщення	ст. 26 Закону № 1403
Металеві двері або металеві ролети	ч. 2 ст. 26 Закону № 1403
Охоронна та пожежна сигналізація	ч. 2 ст. 26 Закону № 1403

Стаття витрат	Правове обґрунтування (зв'язок з діяльністю приватного виконавця)
Витрати на папір, канцелярські товари, копіювання, друк	ч. 2 ст. 42 Закону № 1404, ч. 1 розд. I Наказу Мін'юсту № 2830/5
Банківське обслуговування	ст. 32 Закону № 1403; ст. ст. 42, 44 Закону № 1404
Банківські послуги при операціях з іноземною валютою	ч. 7 розд. I Наказу Мін'юсту № 2830/5
Витрати на програмне забезпечення, плата за користування АСВП	ч. 10 розд. I Наказу Мін'юсту № 2830/5
Придбання меблів, оргтехніки	ст. 26 Закону № 1403, ст. 8 Закону № 1403, ч. 2 ст. 42 Закону 1404
Обслуговування технічного обладнання (комп'ютери, у тому числі їх програмне забезпечення, принтери, сканер, ксерокс, факс, телефон тощо)	ст. 8 Закону № 1404, ч.1 розд. I Наказу Мін'юсту № 2830/5
Виготовлення печатки, штампів	ст. 27 Закону №1403
Участь у короткострокових семінарах, симпозиумах, науково-практичних конференціях; відвідування курсів; придбання та передплата юридичної літератури	ст. 33 Закону № 1403
Оплата роботи помічників/працівників	ст. ст. 22, 23, 28, 29 Закону № 1403
Сплата ЄСВ	ч. 2 ст. 42 Закону № 1404
Сплата щорічних внесків до Асоціації приватних виконавців України	ст. 47 Закону № 1403
Страхування професійної відповідальності	ст. 22, 23, 24, 27 Закону № 1403
Витрати на зв'язок, інтернет	ст. 8 Закону № 1404
Поштові витрати: конверти, марки, послуги поштового зв'язку; послуги поштового переказу	ч. 2, 4 розд. I Наказу Мін'юсту №2830/5
Амортизація основних засобів, які використовуються у незалежній професійній діяльності	ч. 2 ст. 42 Закону № 1404,
Послуги осіб, залучених до проведення виконавчих дій: експертів, зберігачів, перекладачів, суб'єктів оціночної діяльності та ін.	ч. 3 розд. I Наказу Мін'юсту №2830/5
Витрати на проведення розшуку боржника, його майна або розшуку дитини	ч. 5 розд. I Наказу Мін'юсту №2830/5

Стаття витрат	Правове обґрунтування (зв'язок з діяльністю приватного виконавця)
Послуги перевезення, зберігання арештованого майна, у т.ч. транспортування і зберігання ТЗ на спецмайданчику чи стоянці	ч. 6 розд. I Наказу Мін'юсту № 2830/5
Сплата судового збору	ч. 8 розд. I Наказу Мін'юсту № 2830/5
Оплата вчинюваних нотаріальних дій	ч. 9 розд. I Наказу Мін'юсту № 2830/5
Інші витрати ВП, здійснені під час проведення виконавчих дій	ч. 11 розд. I Наказу Мін'юсту № 2830/5

Враховуючи специфіку діяльності приватних виконавців, витрати слід умовно поділити на дві групи:

- витрати приватних виконавців, які пов'язані із виконанням вимог Законів № 1403, 1404 щодо організації незалежної професійної діяльності приватних виконавців;
- витрати виконавчого провадження, які наведені в Наказі Мін'юсту № 2830/5.

Так, наприклад, Закон № 1403 встановлює обов'язковість організації офісу у межах виконавчого округу. Наказом Мін'юсту України від 16.11.2016 року № 3238/5 затверджено Положення про офіс приватного виконавця. Цим Положенням визначено вимоги до офісу та передбачений порядок проведення Міністерством юстиції України перевірки відповідності офісу вказаним у Положенні вимогам.

Закон № 1403 також встановлює обов'язок приватних виконавців:

- страхувати професійну відповідальність;
- постійно підвищувати свою кваліфікацію та кожні п'ять років з дня отримання посвідчення приватного виконавця безоплатно скласти іспит шляхом автоматизованого анонімного тестування;
- бути членом Асоціації приватних виконавців України та сплачувати членські внески.

Окремо слід звернути увагу на віднесення до витрат вартості придбаних основних засобів, які використовуються в професійній діяльності приватних виконавців.

Для ведення незалежної професійної діяльності приватним виконавцям доводиться використовувати нерухомість та/або обладнання (основні засоби). Одряду зазначимо, що витрати, пов'язані з придбанням основних засобів, у повній сумі не можна включити до складу витрат, а тільки поступово у вигляді амортизаційних відрахувань. Це важливо для зменшення чистого оподаткованого доходу.

Амортизації підлягають витрати на придбання основних засобів, на їх самостійне виготовлення та проведення ремонту, реконструкції, модернізації та інших видів поліпшення основних засобів (крім поточного ремонту). До складу основних засобів відносяться об'єкти, термін використання яких понад 1 року та вартість понад 20 000 грн. Об'єкти вартістю 20 000 гривень і менше вважаються малоцінними необоротними матеріальними активами і відносяться до матеріальних витрат згідно з графою 6 Типової форми обліку.

Приватний виконавець самостійно приймає рішення, чи амортизувати основні засоби чи ні, оскільки це його право, а не обов'язок. Якщо таке рішення прийнято, рекомендуємо його підтвердити внутрішнім документом. Наприклад, наказом або розпорядженням, у якому визначити, з якої дати приватний виконавець починає амортизувати основні засоби і у якому порядку.

Амортизувати можна тільки ті основні засоби, які використовуються у професійній діяльності приватного виконавця і не є об'єктами подвійного призначення (тобто можуть використовуватися як в професійній діяльності, так і у приватному житті приватного виконавця). Тому не підлягають амортизації земельні ділянки, об'єкти житлової нерухомості і легкові автомобілі (пп. 177.4.6 ст. 177 ПКУ).

Для того, щоб мати право на віднесення на витрати суми амортизації основних засобів, необхідне виконання таких умов:

- основні засоби повинні використовуватися у професійній діяльності (пп. 177.4.5 ст. 177 ПКУ);
- необхідно вести окремий облік таких витрат за кожним об'єктом (пп. 177.4.6 ст. 177 ПКУ);
- всі витрати повинні бути документально підтверджені.

Щоб розрахувати амортизацію, необхідно знати вартість об'єкта, термін його використання, місяць введення в експлуатацію.

Первісна вартість основного засобу включає, крім його покупної вартості, і транспортні витрати на його доставку, суми ввізного мита, витрати на налагодження і введення його в експлуатацію (наприклад монтаж).

При встановленні строку використання основних засобів слід використовувати мінімальні строки амортизації згідно з пп. 177.4.9 ст. 177 ПКУ.

Амортизація починає нараховуватися з місяця, наступного за місяцем введення об'єкта в експлуатацію. Оскільки місяць покупки і місяць введення в експлуатацію можуть не збігатися, то введення в експлуатацію слід оформити документально. Рекомендуємо використовувати з цією метою форму акта № ОЗ-1.

Нараховувати амортизацію слід щомісяця прямолінійним методом.

Не можуть включатися до витрат приватного виконавця:

- особисті витрати;
- витрати, які не підтверджені первинними документами;
- витрати, не пов'язані з отриманням доходу;
- ПДФО «за себе»;
- військовий збір «за себе».

Податкові органи акцентують увагу на тому, що витрати можуть бути включені до сукупного доходу **лише якщо вони документально підтверджені та безпосередньо пов'язані з організацією діяльності** приватного виконавця.

На документальне підтвердження витрат також вказує п. 8 розд. II Наказу Мін'юсту № 2830/5: *«Приватний виконавець визначає розмір витрат виконавчого провадження на підставі документів про закупівлю (придбання) відповідних товарів і послуг».*

Згідно з абзацом третім п. 178.3 ст. 178 ПКУ для приватних виконавців оподатковуваним доходом вважається сукупний чистий дохід, тобто різниця між доходом, що складається із сум винагороди, отриманої відповідно до Закону № 1403, і документально підтвердженими витратами, необхідними для провадження незалежної професійної діяльності:

$$\text{Чистий оподаткований дохід (ЧОД)} = \text{Доходи (винагорода приватного виконавця)} - \text{Витрати приватного виконавця}$$

2.4. Оподаткування діяльності приватного виконавця

Приватний виконавець, який здійснює незалежну професійну діяльність, є платником таких податків та зборів:

Податок, збір	(ст. 178 ПКУ)	Ставка	Формула
податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) «за себе»	+	18	ЧОД × 0,18
військовий збір (ВЗ) «за себе»	+	5	ЧОД × 0,05
ЄСВ «за себе»	+	22	ЧОД × 0,22 (однак ЄСВ ≥ МЗП × 0,22)
податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) із зарплати найманих працівників	+	18	ФОП (фонд оплати праці) × 0,18
військовий збір (ВЗ) із зарплати найманих працівників	+	5	ФОП × 0,05
ЄСВ на зарплату найманих працівників	+	22	ФОП × 0,22

Як видно з даних таблиці, об'єктом оподаткування ПДФО, ВЗ та ЄСВ для приватних виконавців є чистий оподатковуваний дохід, тобто різниця між доходами та документально підтвердженими витратами, які були необхідні для професійної діяльності (п. 178.3 ст. 178 Податкового кодексу України).

Якщо приватний виконавець має найманих працівників, то він є податковим агентом щодо утримання/нарахування та сплати податків з оплати праці найманих працівників.

Приватний виконавець зобов'язаний самостійно розрахувати й сплатити ці податки та збори.

Окрему увагу слід звернути на визначення сум ЄСВ з доходів приватного виконавця.

Сума єдиного внеску не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску за місяць, у якому отримано дохід, та не може бути більшою за встановлений максимальний розмір.

Якщо в окремому місяці дохід не отримано, платник має право самостійно визначити базу нарахування ЄСВ. У такому разі:

- база не може перевищувати максимальну величину, встановлену законом;
- при цьому сума внеску все одно не може бути меншою за мінімальний страховий внесок.

Такий підхід забезпечує рівні умови участі в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування для осіб, які провадять незалежну діяльність.

В таблиці нижче наведено мінімальний та максимальний розміри ЄСВ на 2026 рік:

Критерії	Показник
мінімальний розмір ЄСВ за місяць	МЗП за місяць × 0,22 (у 2026 році — 1902,34 грн, = 8647 грн × 0,22)
максимальний розмір ЄСВ за місяць	20 × МЗП × 0,22 (на 2026 рік — 38 046,80 грн, = 8647 грн × 20 × 0,22)*
звітність з ЄСВ	Додаток ЄСВ1 у складі Податкової декларації про майновий стан і доходи

* на 2026 рік максимальна база ЄСВ була збільшена з 15 до 20 мінімальних зарплат (ст. 32 Закону про Держбюджет на 2026 рік)

Строки сплати податків та зборів

ЄСВ «за себе» для самозайнятих осіб у 2026 році треба сплатити за графіком наведеним у таблиці нижче. За загальним правилом, якщо останній день сплати припадає на вихідний чи святковий або неробочий день, то він переноситься на найближчий робочий день.

Період	Строк сплати ЄСВ
I квартал 2026	20.04.2026
II квартал 2026	20.07.2026
III квартал 2026	20.10.2026
IV квартал 2026	20.01.2027

Щодо ПДФО, ВЗ та ЄСВ, які стосуються найманих працівників, то сплачуються вони у стандартному порядку, тобто в момент виплати зарплати. Такі ПДФО, ВЗ та ЄСВ входять до витрат на оплату праці як складові нарахованої та виплаченої зарплати (графа 7 КОДВ, колонка 6 Додатку Ф2). Вважається, що щодо цих податків приватний виконавець виступає як податковий агент, сплачуючи їх за працівників.

ПДФО та ВЗ з оподаткованого доходу приватного виконавця сплачуються не пізніше 01 серпня наступного за звітним роком.

2.5. Податкова звітність та взаємодія з контролюючими органами

За підсумком року фізичні особи, які здійснюють незалежну професійну діяльність, подають Декларацію про майновий стан і доходи у строк до 1 травня року, що настає за звітним (п. 177.11, пп. 49.18.4 ПКУ). В декларації поряд з доходами від підприємницької діяльності, зазначаються інші доходи з джерел їх походження з України та іноземні доходи, а також відомості про суми єдиного внеску, нарахованого на доходи від незалежної професійної діяльності в розмірах, визначених відповідно до законодавства.

Правила заповнення Декларації про майновий стан і доходи, викладені в Інструкції щодо заповнення податкової декларації про майновий стан, і доходи, що затверджена наказом Мінфіну від 02.10.2015 року № 859 (у редакції наказу Мінфіну України від 26 лютого 2025 року № 119).

Нижче наведено розділи та додатки декларації, що заповнюють фізичні особи, які здійснюють незалежну професійну діяльність:

Розділ I. Загальні відомості	<ul style="list-style-type: none"> • тип Декларації • звітний період, за який надається звіт • ПІБ та РНОКПП • податкова адреса платника податку • найменування контролюючого органу, до якого подається Декларація • резидентський статус • категорія платника
Розділ II. Доходи, які включаються до загального річного оподаткованого доходу	<ul style="list-style-type: none"> • загальна сума доходів • доходи, отримані у вигляді дивідендів • доходи від продажу об'єктів нерухомого та рухомого майна • доходи від надання в оренду нерухомого або рухомого майна • сума інвестиційних прибутків • дохід у вигляді вартості успадкованого чи отриманого в дарунок майна • сума іноземних доходів • сума чистого оподаткованого доходу від професійної діяльності • сума доходу, отриманого як додаткове благо • загальна сума частини скоригованого прибутку контрольованої іноземної компанії • сума доходу, отриманого у зв'язку з розподілом прибутку утворення без статусу юридичної особи

Розділ III. Доходи, які не включаються до загального річного оподаткованого доходу	<ul style="list-style-type: none"> • пільгові доходи, що не підлягають оподаткуванню (згідно зі ст. 165, 173.2, 172.1 ПКУ)
Розділ IV. Загальна сума річного доходу	<ul style="list-style-type: none"> • визначення загального доходу (розрахунково)
Розділ V. Податкові зобов'язання з податку на доходи фізичних осіб/військового збору	<ul style="list-style-type: none"> • сума податкових зобов'язань з ПДФО • сума податкових зобов'язань з військового збору
Розділ VI. Розрахунок податкових зобов'язань у зв'язку з виправленням самостійно виявлених помилок у попередніх періодах	<ul style="list-style-type: none"> • суми податкових зобов'язань у зв'язку з виявленими помилками у попередніх роках
Розділ VIII. Відомості про власне нерухоме (рухоме) майно та/або майно, яке надається в оренду (суборенду)	<ul style="list-style-type: none"> • перелік власності з урахуванням статусу (оренда, суборенда) • майно, взяте в оренду, не зазначається
Додатки Декларації про майновий стан і доходи, що заповнює фізична особа, яка здійснює незалежну професійну діяльність	
Додаток ЄСВ1 Розрахунок сум нарахованого доходу застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску	<ul style="list-style-type: none"> • особа, яка отримує дохід від незалежної професійної діяльності
Додаток Ф2 Розрахунок податкових зобов'язань з податку на доходи фізичних осіб та/або військового збору з доходів, отриманих самозайнятою особою	<ul style="list-style-type: none"> • заповнюється за підсумками результатів незалежної професійної діяльності у звітному періоді

Якщо у приватного виконавця є помічники, то він виступає як повноцінний роботодавець: нараховує заробітну плату, сплачує податки із заробітної плати та подає об'єднану звітність до податкового органу. З 2026 року змінилися терміни подання об'єднаної звітності. Податкові органи повідомили про такі зміни на офіційному сайті (ЗІР, категорія 103.25):

«Згідно з п.п. «б» п. 176.2 ст. 176 та підпунктами 49.18.1 — 49.18.2 п. 49.18 ст. 49 Податкового кодексу України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI (далі — ПКУ) особи, які відповідно до ПКУ мають статус податкових агентів, та платники єдиного внеску зобов'язані подавати податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків — фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску (далі — Розрахунок) до контролюючого органу за основним місцем обліку:

- для податкових агентів, які є фізичними особами — підприємцями та особами, які провадять незалежну професійну діяльність, — протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу;
- для інших податкових агентів, крім фізичних осіб — підприємців та/або осіб, які провадять незалежну професійну діяльність, — протягом 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця.

Такий Розрахунок подається лише у разі нарахування сум зазначених доходів платнику податку — фізичній особі податковим агентом, платником єдиного внеску протягом звітного періоду».

Отже, з 2026 року для ФОП і осіб, які провадять незалежну професійну діяльність, впроваджено нові правила: вони подаватимуть об'єднану звітність **щоквартально**. Вперше за новими правилами звітуватимуть за I квартал 2026 року. Податковий розрахунок необхідно подати протягом 40 календарних днів після останнього дня звітного кварталу. Таким чином, об'єднану звітність за I квартал 2026 року приватні виконавці, які мають найманих працівників, мають подати до 10 травня 2026 року.

Ще одне питання, на яке слід звернути увагу: взаємовідносини з підприємствами, які на підставі постанови приватного виконавця перераховують йому кошти. Виникають у бухгалтерів таких підприємств питання — чи потрібно утримувати ПДФО та ВЗ з таких виплат, якщо приватний виконавець відмовився надати довідку за формою № 34-ОПП.

Позиція податкового органу з цього питання полягає в наступному:

Підприємство, яке виплачує приватному виконавцю кошти, виступає податковим агентом щодо оподатковуваних сум (пп. 168.1.1 ПКУ). Проте для особи, яка провадить незалежну професійну діяльність, це застосовується не завжди. Тож, при виплаті доходів такій особі ПДФО та ВЗ не утримується в разі надання такою фізичною особою копії довідки про взяття її на податковий облік як фізичної особи, яка провадить незалежну професійну діяльність (пп. 178.5 ПКУ).

Тобто, оподатковуваним доходом приватного виконавця є сукупний чистий дохід, який він розраховує самостійно (пп. 178.3 ПКУ).

Враховуючи зазначене та за умови надання фізичною особою копії довідки за формою №34-ОПП, підприємство під час нарахування (виплати) доходів приватному виконавцю повинне відобразити такий дохід у додатку 4ДФ єдиної звітності з ПДФО, ВЗ та ЄСВ за ознакою доходу «157» без утримання податку на доходи у джерела виплати. Якщо приватний виконавець не надасть зазначену довідку, то доведеться утримати ПДФО та ВЗ як з доходу, перерахованого звичайній фізособі.

Питання взаємодії з контролюючими органами:

1. Згідно зі ст. 35 Закону України від 24.03.1995 року №108/95-ВР «Про оплату праці» із змінами та доповненнями контроль за додержанням законодавства про оплату праці здійснюють, зокрема, податкові органи, які мають право на проведення перевірки без попереднього попередження платника у випадках, передбачених законодавством.

Якщо під час перевірки виявлено факти недотримання роботодавцем (податковим агентом) законодавства щодо укладення трудового договору, не оформлення трудових відносин з працівниками (найманими особами) та не нарахування, неутримання та/або несплати (неперерахування) податковим агентом податку на доходи фізичних осіб та/або військового збору до або під час виплати доходу на користь іншого платника податків, то до такого роботодавця застосовується штраф відповідно до п. 127.1 ПКУ.

Разом з тим, за порушення роботодавцем порядку подання інформації про фізичних осіб — платників податків — накладається штраф у порядку та розмірах, визначених п. 119.1 ПКУ.

Водночас, за неутримання або неперерахування до бюджету сум податку на доходи фізичних осіб при виплаті фізичній особі доходів, неповідомлення або несвоєчасне повідомлення державних податкових інспекцій за встановленою формою відомостей про доходи громадян, передбачено адміністративну відповідальність згідно зі ст. 163-4 КУпАП.

2. З метою уникнення ризику включення до плану податкової перевірки слід дотримуватись строків подання податкової звітності та сплати податків та зборів.

Крім того, звертаємо увагу на критерії ризикованості, за якими податковий орган включає фізичних осіб до плану документальних перевірок (наказ Мінфіну від 02.06.2015 року № 524 (у редакції наказу МФУ від 07.09.2020 року № 548)). Так, наприклад, до критеріїв високого ступеня ризику відносяться такі показники:

- декларування сум доходу на рівні або нижче рівня витрат, які враховуються при визначенні об'єкта оподаткування;
- розмір інших витрат, у тому числі вартість виконаних робіт, наданих послуг, або сума розрахованої амортизації основних засобів становить 30 та більше відсотків задекларованої в податковій звітності вартості документально підтверджених витрат, пов'язаних з господарською діяльністю платника податків;
- загальна сума витрат, відображених у декларації про майновий стан і доходи, становить 75 або більше відсотків суми загального доходу, задекларованого у такій декларації.

Рекомендуємо протягом календарного року здійснювати контроль за показниками діяльності та проводити аналіз результатів своєї професійної діяльності.

Також слід систематично перевіряти стан розрахунків з бюджетом та вхідну інформацію в електронному кабінеті платника, щоб вчасно побачити випадкову недоплату або пеню та не пропустити надісланий податковим органом запит.

РОЗДІЛ 3.

Типові помилки, ризики та практичні кейси з діяльності приватних виконавців

У цьому розділі ми розглянемо типові помилки, яких припускаються приватні виконавці при визначенні суми витрат.

Ключовим фактором мінімізації податкових ризиків є належне документальне підтвердження витрат. У цьому питанні слід керуватись принципом: немає документа — немає витрат. Навіть якщо реально були витрачені кошти, наприклад на утримання офісу, але відсутній підтвердний первинний документ (акт, чек або накладна), то такі витрати не слід включати до Типової форми до складу витрат.

Зустрічаються випадки віднесення на витрати паливо-мастильних матеріалів без належного документального оформлення (подорожніх листів із зазначенням маршруту до боржника/суду або іншого, пов'язаного з виконанням виконавчого провадження місця). Такі витрати слід оформляти належним чином.

Трапляються випадки віднесення до витрат за професійною діяльністю особистих витрат, наприклад: придбання обладнання подвійного призначення (кавоарка, мікрохвильова піч та ін.).

Потрібно не забувати про те, що основні засоби, вартість яких становить 20 000 грн і більше не включаються до складу основних засобів, а за умови відповідного документального оформлення можуть зменшувати оподатковуваний дохід через нарахування амортизації.

При включенні до витрат слід уважно ідентифікувати витрати за їх належністю до професійної діяльності згідно із законодавством.

Ризики щодо формування доходів:

№	Опис ризику	Нормативна база	Ймовірність	Вплив	Рівень	Контрольні заходи
1	Невідображення частини отриманої винагороди	ст. 178 ПКУ	Середня	Високий	Високий	Щомісячна звірка банківських виписок і реєстру проваджень
2	Помилкове включення депозитних коштів до доходу	ст. 178 ПКУ	Середня	Середній	Середній	Розмежування депозитного та поточного рахунків
3	Заниження доходу через несвоєчасне відображення надходжень	ст. 178 ПКУ	Середня	Високий	Високий	Звірка з Книгою обліку депозитних сум

Ризики щодо витрат:

№	Опис ризику	Нормативна база	Ймовірність	Вплив	Рівень	Контрольні заходи
1	Включення особистих витрат до професійних	п. 178.3 ПКУ	Висока	Високий	Критичний	Затвердження внутрішнього переліку допустимих витрат
2	Відсутність первинних документів	п. 44.1 ПКУ	Висока	Високий	Критичний	Архівування договорів, актів, платіжних документів
3	Подвійне відображення витрат	ст. 178 ПКУ	Низька	Низький	Низький	Перехресна перевірка реєстрів
4	Неправильне нарахування амортизації	п. 177-178 ПКУ	Середня	Середній	Середній	Ведення окремого реєстру основних засобів

На підставі вищенаведеного пропонуємо пріоритетні напрями внутрішнього контролю:

1. Документальне підтвердження витрат
2. Правильне формування чистого доходу
3. Контроль своєчасності сплати податків
4. Розмежування депозитних і власних коштів

Рекомендована система внутрішнього контролю:

- *Окремий аналітичний реєстр доходів*
- *Окремий реєстр витрат з підтвердними документами*
- *Квартальна самоперевірка*
- *Річний повний внутрішній аудит*
- *Податковий календар*

Запровадження системної внутрішньої перевірки дозволяє мінімізувати фінансові санкції та підвищити готовність до податкових перевірок.

Розглянемо практичний кейс щодо проведенню внутрішнього аналізу результатів професійної діяльності приватного виконавця за підсумками 2025 року:

№	Показник	Сума за рік, грн	Середній показник за місяць, грн
Вихідні дані:			
1	Дохід (загальна сума винагороди) за рік	2 400 000,00	200 000,00
2	Документально підтверджені витрати	900 000,00	75 000,00
Розрахунки для аналізу діяльності:			
3	Чистий оподатковуваний дохід (1-2)	1 500 000,00	125 000,00
4	ПДФО (3*0,18)	270 000,00	22 500,00

№	Показник	Сума за рік, грн	Середній показник за місяць, грн
5	ВЗ (3*0,05)	75 000,00	6 250,00
6	ЄСВ (3*0,22)	330 000,00	27 500,00
7	Власні кошти (3-4-5-6)	825 000,00	68 750,00
8	Загальне податкове навантаження (4+5+6)	675 000,00	56 250,00

В наказі Мінфіну України № 524 до високого рівня критичності відносяться фізичні особи, в яких загальна сума витрат, відображених у декларації про майновий стан і доходи, становить 75 або більше відсотків суми загального доходу, задекларованого у такій декларації. Щоб проаналізувати результати своєї професійної діяльності на відсутність високого рівня ризикованості, розрахуємо даний показник. Отже, розрахунок проводимо таким чином:

$$(900\ 000,00/2\ 400\ 000,00)*100=37,5\%$$

З наведеного видно, що за результатами професійної діяльності критерій критичності щодо розміру витрат значно нижчий, ніж вказаний у Наказі № 524. А це свідчить про те, що за підсумками діяльності за 2025 рік приватний виконавець має ефективне податкове навантаження та відсутні підстави для включення його податковим органом до плану документальних перевірок. При цьому, в середньому за місяць приватний виконавець отримав 68 750,00 грн. власних коштів, а загальна сума сплачених податків за місяць становить 56 250,00 грн.

Аналіз показників своєї професійної діяльності доречно проводити протягом року.

Для надання практичної допомоги у вирішенні деяких питань при здійсненні незалежної професійної діяльності ми зробили вибірку відповідей податкових органів (у ЗІР на офіційному сайті ДПС, категорія 105) на питання, які зустрічаються в практиці професійної діяльності самозайнятих осіб:

- 1. Питання:** чи включаються до складу доходу фізичної особи, яка провадить незалежну професійну діяльність, власні кошти, внесені нею на розрахунковий рахунок?

↳ **Відповідь:** не включаються, якщо грошові кошти отримані фізичною особою — платником податку — як дохід з джерелом походження з України або за межами України, раніше були оподатковані відповідно до законодавства, тобто повторно не оподатковуються та не відображаються в Типовій формі, за якою здійснюється облік доходів і витрат фізичними особами — підприємцями і фізичними особами, які провадять незалежну професійну діяльність.

- 2. Питання:** чи є об'єктом оподаткування сума поворотної фінансової допомоги (позики), отриманої фізичною особою, яка провадить незалежну професійну діяльність?

↳ **Відповідь:** ні, не є об'єктом оподаткування.

Водночас, якщо сума поворотної фінансової допомоги не повертається протягом строку дії договору, то вона включається до складу доходів фізичної особи та оподатковується за правилами, встановленими для платників податків — фізичних осіб.

3. Питання: чи потрібно фізичній особі, яка здійснює незалежну професійну діяльність при заповненні податкової декларації про майновий стан і доходи, зазначати інші доходи, отримані як фізичною особою-громадянином, та відомості про рухоме та нерухоме майно?

➔ **Відповідь:** *так, потрібно. Поряд з доходами від провадження незалежної професійної діяльності повинна зазначати інші доходи з джерел їх походження з України та іноземні доходи, в тому числі відомості про нерухоме та рухоме майно.*

4. Питання: яка відповідальність передбачена за неведення та/або неналежне ведення обліку доходів і витрат за Типовою формою в паперовому та/або електронному вигляді фізичній особі, яка провадить незалежну професійну діяльність?

➔ **Відповідь:** *за неведення та/або неналежне ведення обліку доходів і витрат за Типовою формою, за якою здійснюється облік доходів і витрат фізичною особою, яка провадить незалежну професійну діяльність, в паперовому та/або електронному вигляді, фізична особа, яка провадить незалежну професійну діяльність, притягується до адміністративної відповідальності у вигляді попередження або накладення штрафу у розмірі від трьох до восьми неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Якщо особу протягом року було піддано адміністративному стягненню за таке порушення, — накладається штраф у розмірі від п'яти до восьми неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.*

5. Наразі актуальним є питання щодо віднесення на витрати придбаного генератора та дизельного палива для роботи генератора. З цього питання податковим органом надано консультацію для приватного нотаріуса (ІПК від 24.10.2024 № 4952/ІПК/99-00-24-03-03), в якій зроблено такий висновок: «Отже, витрати, за умови документального підтвердження, понесені на придбання генератора та дизельного палива при експлуатації генератора, використання якого приватним нотаріусом, пов'язане з провадженням незалежної професійної діяльності у власному нежитловому приміщенні, можуть бути враховані при визначенні сукупного чистого доходу».

На нашу думку, обґрунтування, яке наведено в цій консультації, цілком може бути застосовано і для приватних виконавців, оскільки в умовах відключення світла генератор потрібен для нормальної діяльності офісу приватного виконавця.

Рекомендації:

У практичній професійній діяльності виникають питання, які чітко не наведені в нормах податкового законодавства. Для того, щоб розуміти, як захистити свої права в майбутньому (при перевірках податкових органів) та закріпити позицію податкової служби, можна звертатись до податкового органу за індивідуальною податковою консультацією.

Самозайняті особи мають право на отримання індивідуальних консультацій від податкових органів з питань застосування норм податкового законодавства. Для цього такій особі потрібно подати до контролюючого органу запит у паперовій або електронній формі.

Запит має бути оформлений відповідно до вимог п. 52.1 ПКУ та повинен містити:

- ПІБ самозайнятої особи, податкову адресу, а також номер телефону та/або адресу електронної пошти, якщо такі наявні;
- РНОКПП (або серію та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від отримання ідентифікаційного номера і мають відмітку в паспорті);
- тему питання із зазначенням фактичних обставин;
- власноручний підпис або КЕП (якщо подається в електронному вигляді);
- дату звернення.

Якщо запит не містить цих вимог, консультація не надається, а надсилається відповідь про відмову.

Для формування та надсилання звернення на отримання індивідуальної податкової консультації в електронній формі платник може скористатися меню «Індивідуальні податкові консультації» приватної частини Електронного кабінету (cabinet.tax.gov.ua).

При формуванні індивідуальної податкової консультації:

- оберіть контролюючий орган,
- заповніть адресу для листування, контактний телефон, електронну адресу,
- зазначте необхідність отримання податкової консультації,
- збережіть, підпишіть та надішліть сформоване звернення.

Інформація щодо отримання і реєстрації звернення в контролюючому органі та надіслана в Електронний кабінет індивідуальна податкова консультація в електронній формі містяться в режимі «Вхідні» меню «Вхідні/вихідні документи».

Перелік використаних нормативних документів:

1. Конституція України
2. Закон України «Про виконавче провадження» № 1404-VIII від 02.06.2016 року
3. Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» № 1403-VIII від 02.06.2016 року
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 року № 2755-VI
5. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 року № 2464-VI
6. Порядок виплати винагород державним виконавцям та їх розмірі і розмір основної винагороди приватного виконавця, затверджений Постановою КМУ від 08 вересня 2016 року № 643
7. Положення про автоматизовану систему виконавчого провадження, затверджене наказом Мінюсту України від 05.06.2016 року № 2432/5
8. Порядок складання та подання звітності про діяльність органів державної виконавчої служби та приватних виконавців, затверджений наказом Мін'юсту України від 23 червня 2019 року № 1979/5
9. Порядок формування і ведення Єдиного реєстру приватних виконавців України, затверджений наказом Мін'юсту України від 05.08.2016 року № 2431/5
10. Порядок допуску до професії приватного виконавця, затверджений наказом Мін'юсту 25.10.2016 року № 3053/5
11. Порядок проведення перевірок діяльності органів державної виконавчої служби, приватних виконавців, затверджений наказом Мін'юсту 22.10.2018 року № 3284/5
12. Положення про офіс приватного виконавця, затверджене наказом Мін'юсту України 15.11.2016 року № 3238/5
13. Види та розміри витрат виконавчого провадження, затверджені наказом Мін'юсту України від 29.09.2016 року № 2830/5
14. Порядок ведення типової форми, за якою здійснюється облік доходів та витрат, фізичними особами — підприємцями і фізичними особами, — які провадять незалежну професійну діяльність, затверджений наказом Мінфіну України від 13.05.2021 року № 261
15. Порядок обліку платників податків і зборів, затверджений наказом Мінфіну України від 09.12.2011 року № 1588 (у редакції наказу Мінфіну України від 22.04.2014 року № 462)
16. Порядок обліку платників єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, затверджений наказом Мінфіну України від 24.11.2014 року № 1162
17. Наказ Мінфіну від 02.10.2015 року № 859 (у редакції наказу Мінфіну України від 26 лютого 2025 року № 119)
18. Наказ Мінфіну від 02.06.2015 року № 524 (у редакції наказу Мінфіну України від 07.09.2020 року № 548)

